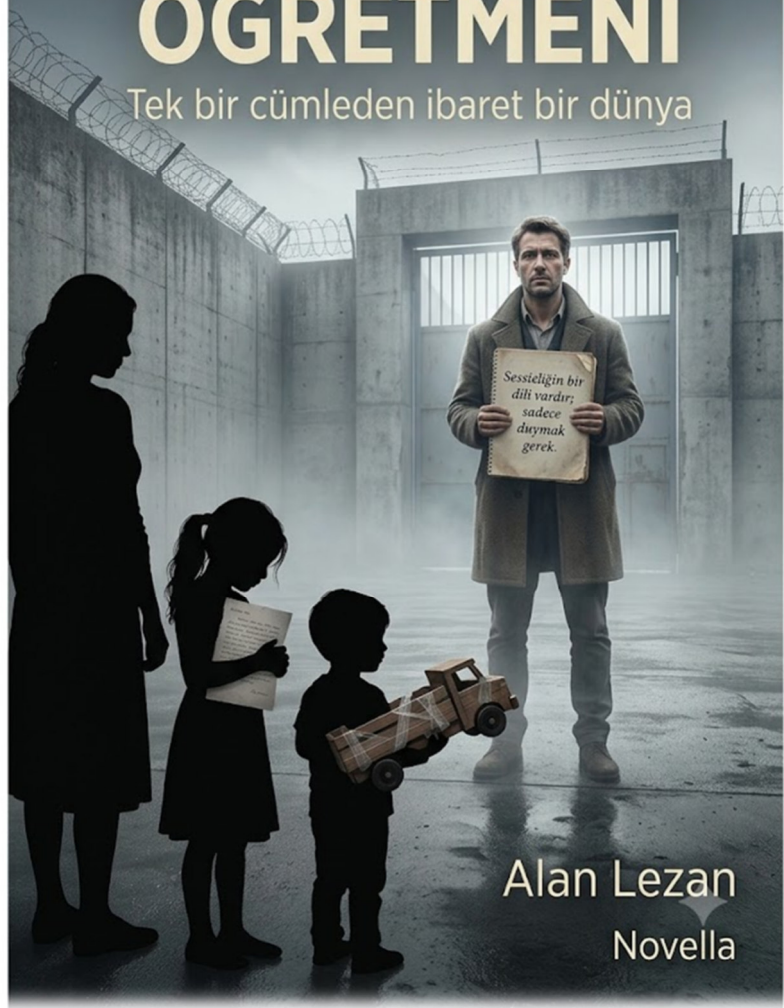

SESSİZLİĞİN ÖĞRETMENİ

Tek bir cümleden ibaret bir dünya

Alan Lezan
Novella

PROLOG – “Bir Cümlelik Suç”

Amed’in dar sokaklarında akşamın serinliği çökerken, Baran Rojhilat masasının başında oturuyordu. Bir öğretmen olarak yıllardır çocuklara aynı şeyi anlatmıştı: **“Düşünmek suç değildir.”**

O gece, okulun bülteni için kısa bir yazı hazırlıyordu. Siyasetle ilgisi yoktu; kimseyi hedef almıyordu; kimseyi yüceltmiyor, kimseyi suçlamıyordu. Sadece bir öğretmenin, bir babanın, bir insanın inancını yazıya döküyordu.

Yazının ortasında durdu, kalemi havada asılı kaldı. Sonra o cümleyi yazdı:

“Her halk kendi kimliğini özgürce ifade edebilmelidir.”

Bu cümle, Baran’ın zihninde bir umut kapısıydı. Çocuklarına bırakmak istediği dünyanın özeti gibiydi: Nûdem’in okulda kendi dilini söylemekten korkmadığı, Rêber’in bir gün kim olduğunu saklamadan büyüyebileceği bir dünya.

Ama Baran bilmiyordu: Bu cümle, onun hayatını ikiye bölecekti.

Ertesi gün okulun internet sitesinde yayımlanan yazı, birkaç saat içinde şikâyet edildi. Baran’ın savunduğu şey, bazı makamlar tarafından “ülkeyi bölmek” olarak yorumlandı. Oysa Baran’ın aklında bölmek yoktu; tam tersine, insanların birbirini anlaması vardı. Bir öğretmenin kalbinde taşıdığı kadar sade, bir babanın duası kadar temiz bir cümleydi bu.

Fakat kanunların dili, bazen insanların dilinden daha sertti. Düşünce özgürlüğünü tanıyan maddelerle, “bölücülük”

suçunu tanımlayan maddeler aynı kitapta yan yana duruyordu. Baran, o kitapta hangi sayfaya denk geldiğini henüz bilmiyordu.

Akşam eve döndüğünde Zilan ona çay koydu, çocuklar etrafına dolandı. Baran'ın yüzünde hafif bir yorgunluk vardı ama içi rahattı. Bir öğretmen olarak doğru olanı yaptığını düşünüyordu.

O gece uyumadan önce yazdığı cümleyi bir kez daha okudu. Kendi kendine fısıldadı:

“Bir cümle... sadece bir cümle.”

Ve o cümlemin, kapısının kırılacağı geceye doğru yürüdüğünü bilmiyordu.

1 – Gece Yarısı Kapı

Amed'in sessiz bir gecesiydi. Sokak lambalarının solgun ışığı, Baran'ın evinin duvarlarında titrek gölgeler bırakıyordu. Zilan çocukları yatırmış, Baran da ertesi günkü ders planını gözden geçiriyordu. Ev, sıradan bir geceye ait bütün huzuru taşıyordu.

Saat gece **02.17**.

Kapının ardından önce fısıltılar duyuldu. Sonra metal bir tokmağın sert sesi.

Zilan yatağından irkilerek kalktı. Baran kapıya doğru yürürken, ses bir anda büyüdü — bir çığlık gibi, bir emir gibi, bir kırılma sesi gibi.

Kapı tek darbeye kırıldı.

Koridoru bir anda soğuk bir rüzgâr gibi dolduran üniformalı adamlar içeri doluştu. Çocukların odasından bir çığlık yükseldi: Nûdem’in ince sesi, Rêber’in korkuyla karışık ağlaması.

Baran’ın gözleri bir anlığına karardı. Ne olduğunu anlamaya çalışırken, bir polis kolundan sertçe tuttu.

Zilan kapının yanında çöktü, elleri titriyordu. “Ne oluyor?” diyebildi sadece, sesi neredeyse duyulmayacak kadar inceydi.

Polislerden biri, yüzünde hiçbir duygu taşımadan, sanki bir prosedürü okur gibi konuştu:

“Baran Rojhilat, gözaltına alınıyorsunuz.”

Baran’ın aklına ilk gelen şey çocukların sesi oldu. Nûdem kapının eşiğinde duruyor, gözleri büyümüş, nefesi kesik kesikti. Rêber annesinin eteğine sarılmış, hıçkırıkları küçük bir kalbin taşıyamayacağı kadar ağırdı.

Baran çocuklarına bakmak istedi, ama izin verilmedi. Kolları arkadan bağlanırken, evin içindeki bütün sıcaklık bir anda yok oldu. Sanki duvarlar bile soğumuştı.

Zilan, Baran’ın koluna uzandı. Parmakları sadece bir anlığına dokunabildi. O an, bir evin bütün ışığı söndü.

Baran dışarı çıkarılırken, sokakta bekleyen araçların mavi ışıkları yüzüne vurdu. Gecenin sessizliği, çocukların ağlamasıyla parçalanmıştı.

Kapı kapanırken Baran’ın duyduğu son şey, Nûdem’in titreyen sesi oldu:

“Baba... gitme...”

Ve Baran, o geceden sonra **tam altı ay** boyunca bir daha evinin kapısından içeri adım atamadı.

2 – Zilan’ın Sessizliği

Baran’ın götürüldüğü geceden sonra ev, bir süre daha polislerin bıraktığı soğukluğu taşıdı. Kapının kırık çerçevesi, koridorda hâlâ duruyordu. Zilan sabaha kadar o kapıya baktı; sanki kapı geri açılacak ve Baran içeri girecekmiş gibi. Ama sabah olduğunda kapı hâlâ kırık, ev hâlâ sessizdi.

Çocuklar uyandığında ilk soru Nûdem’den geldi: “Anne, baba nerede?”

Zilan cevap veremedi. Sadece kızının saçlarını okşadı, gözlerini kaçırdı. Rêber annesinin bacağına sarıldı, yüzünü sakladı. Evdeki sessizlik, çocukların nefes alış verişiyle bile kırılmıyordu.

O gün Zilan, kapıyı tamir ettirmek için bir ustayı çağırdı. Usta kapının kırık yerlerine bakarken başını salladı. “Gece baskını olmuş,” dedi. Zilan hiçbir şey söylemedi. Usta, sessizliğin ağırlığını fark edip fazla konuşmadı. Kapıyı tamir etti, parasını aldı, çıktı.

Ev yeniden kapanmıştı ama artık güvenli değildi. Zilan bunu her adımında hissediyordu.

Baran’ın yokluğunun ilk haftası, Zilan için bir tür boşluk gibiydi. Evde dolaşırken, her odada Baran’ın bir izi vardı: Çalışma masasındaki kalem, kitapların arasına sıkışmış bir not, çocukların odasında yere düşmüş bir oyuncak. Zilan bu izlere

dokunmaya korkuyordu. Sanki dokunursa Baran'ın yokluğunu daha çok hissedecekmiş gibi.

Komşular ilk günlerde kapıyı çalıp “Geçmiş olsun” dediler. Ama sesleri fısıltı gibiydi; kimse uzun uzun konuşmadı. Kimse içeri girmek istemedi. Kimse gözlerini Zilan'ın gözlerinde tutamadı.

Bir hafta sonra kapı çalmayı bıraktılar. Sokakta karşılaştıklarında başlarını eğip hızlıca geçtiler. Zilan bunu bekliyordu. Korku, insanların en hızlı yayılan duygusuydu.

Zilan'ın geçim derdi, Baran'ın yokluğuyla birlikte bir anda büyüdü. Evde iki çocuk vardı, kira vardı, mutfak masrafı vardı. Baran'ın maaşı kesilmişti. Devlet kapısına gidip bilgi almaya çalıştığında, memur ona sadece bir cümle söyledi:

“Gözaltı sürecinde maaş ödemesi durdurulur.”

Memurun yüzünde hiçbir duygu yoktu. Sanki bir dosya numarasından bahsediyordu, bir insandan değil.

Zilan, o gün eve dönerken Amed'in sokakları ona daha dar, daha karanlık göründü. Çocuklar evde onu bekliyordu. Nûdem kapı açılır açılmaz koşup sarıldı. Rêber annesinin çantasını karıştırdı, babasından bir haber arar gibi.

Zilan, çocukların gözlerine bakıp yalan söyleyemedi. “Babanız gelecek,” diyebilirdi sadece. Ne zaman, nasıl, hangi hâlde... bilmiyordu.

Bir süre sonra Zilan iş aramaya başladı. Okuma yazması vardı ama meslek eğitimi yoktu. Amed'de iş bulmak kolay değildi; özellikle de Baran'ın gözaltına alındığı duyulmuşken.

İlk gittiği yer bir tekstil atölyesiydi. Atölye sahibi, Zilan'ın başvuru formunu okurken yüzü değişti. “Eşinizin durumu... zor,” dedi. Zilan başını eğdi. Adam devam etti: “Bizim için sorun olur. Kusura bakmayın.”

Zilan teşekkür edip çıktı. Sokakta yürürken, insanların ona baktığını hissetti. Sanki herkes Baran'ın götürüldüğünü biliyor, sanki herkes bu bilgiyi sessizce taşıyordu.

İkinci iş, bir temizlik şirketiydi. Orada kimse soru sormadı. Sadece “Çalışabilir misin?” dediler. Zilan “Evet” dedi. İş kabul edildi.

Temizlik işi ağırdı. Sabah erken çıkıyor, akşam çocuklar uyumadan yetismeye çalışıyordu. Elllerinde sürekli deterjan kokusu vardı. Bazen merdivenleri çıkarken dizleri titriyordu. Ama çalışıyordu. Çünkü başka şansı yoktu.

Evdeki sessizlik, Baran'ın yokluğuyla birlikte daha da büyüdü. Zilan akşamları çocukları yatırdıktan sonra mutfak masasında oturup düşünüyordu. Baran'ın gözaltında olduğunu biliyordu ama nerede, nasıl, ne durumda olduğunu bilmiyordu. Her gün bir haber bekliyordu. Her gün telefonun çalmasını istiyordu. Her gün kapının açılmasını hayal ediyordu.

Ama hiçbir şey olmuyordu.

Bir gece, çocuklar uyuduktan sonra Zilan mutfakta otururken birden ağlamaya başladı. Sessizce, kimse duymasın diye. Gözyaşları masaya damlıyordu. O an, evdeki sessizlik ona bir duvar gibi çarptı.

Baran'ın yokluğu, bir boşluk değil; bir ağırlıktı. Zilan bu ağırlığı her gün taşıyordu.

Komşu kadınlardan biri, bir gün kapıyı çalıp içeri girdi. Zilan’a bir tabak yemek getirmişti. Kadın, tabak masaya konduktan sonra bir süre sessiz kaldı. Sonra fısıltıyla konuştu:

“Zilan... kimse konuşmuyor ama herkes biliyor. Sen güçlü ol. Çocuklar için.”

Zilan başını salladı. Kadın gitmeden önce bir şey daha söyledi: “Baran iyi bir insandı. İnşallah yakında gelir.”

Zilan bu cümleyi duyunca gözleri doldu. Kadın, Zilan’ın elini tuttu, sonra kapıdan çıktı.

O gün Zilan, evde ilk kez yalnız hissetmedi. Ama bu his kısa sürdü. Ertesi gün yine sessizlik vardı. Yine çocukların soruları vardı. Yine belirsizlik vardı.

Zilan’ın sessizliği, Baran’ın yokluğundan daha ağırdı. Çünkü Baran’ın yokluğu bir olaydı; Zilan’ın sessizliği ise bir süreçti.

Her gün biraz daha içine kapanıyor, biraz daha güçsüzleşiyor, biraz daha yalnızlaşıyordu. Ama çocukların yanında güçlü durmak zorundaydı. Nûdem’in saçlarını tararken, Rêber’in üstünü giydirirken, evin ışıklarını açarken... hep güçlü görünmeliydi.

Gece olduğunda, ışıklar kapandığında, çocuklar uyuduğunda... Zilan’ın sessizliği bütün evi dolduruyordu.

Ve o sessizlik, Baran’ın yokluğundan daha çok acıtıyordu.

3 – Nûdem’in Sorusu

Baran’ın götürülmesinden sonra geçen günler, Zilan için birbirine benzeyen uzun bir koridor gibiydi. Her sabah aynı sessizlikle uyanıyor, aynı belirsizlikle güne başlıyor, aynı yorgunlukla geceyi kapatıyordu. Ama çocuklar için zaman farklı akıyordu. Onlar için her gün yeni bir soru, yeni bir beklenti, yeni bir umut demekti.

Nûdem, babasının yokluğunu ilk gün anlamamıştı. Polislerin gelişi bir kabus gibi geçmiş, sabah olduğunda her şeyin normale döneceğini sanmıştı. Ama ertesi sabah babasının sesi duyulmadı. Üçüncü sabah da duyulmadı. Bir hafta sonra, Nûdem artık bir şeylerin yanlış olduğunu biliyordu.

O sabah, Zilan çocuklara kahvaltı hazırlarken Nûdem sandalyeye oturdu ve annesine baktı. Bakışı, yedi yaşındaki bir çocuğun taşıyamayacağı kadar ağırdı.

“Anne... baba neden gelmiyor?”

Zilan, elindeki çay kaşığına bırakıp kızına döndü. Bu soruyu bekliyordu. Her gün bekliyordu. Ama cevap vermek her gün daha zor oluyordu.

“Baban... işi var,” dedi. Sesi titremesin diye yavaş konuştu. “Bir süre uzak kalması gerekiyor.”

Nûdem kaşlarını çattı. “Okula mı gitti?”

Zilan başını salladı. “Hayır kızım... başka bir yere.”

“Ne zaman gelecek?”

Zilan bu soruya cevap veremedi. Bir anlığına gözlerini kaçırdı, sonra kızının saçlarını okşadı. “Yakında,” dedi. Ama bu kelime, evin içinde yankılanıp boşluğa düştü.

Nûdem, babasının yokluğunu anlamaya çalışırken kendi yöntemlerini geliştirdi. Bazen kapının önünde oturuyor, babasının ayak seslerini dinlediğini hayal ediyordu. Bazen pencerenin kenarına oturup sokaktan geçen her adama bakıyor, babasının yüzünü arıyordu. Bazen de babasının sandalyesine oturup onun gibi defter açıyor, kalemi eline alıyor, bir şeyler yazıyordu.

Bir akşam, Zilan mutfakta bulaşık yıkarken Nûdem sessizce yanına geldi. Elinde babasının eski bir not defteri vardı. Defterin kapağı yıpranmış, köşeleri kıvrılmıştı.

“Anne,” dedi, “baba bu defteri hep yanında tutuyordu.”

Zilan deftere baktı. Baran’ın yıllardır kullandığı küçük not defteriydi. Ders planları, öğrencilerin isimleri, küçük hatırlatmalar... hepsi o defterdeydi. Zilan’ın içi bir anda sıkıştı.

“Evet,” dedi. “Baban onu çok severdi.”

Nûdem defteri açtı. İçinde Baran’ın el yazısıyla yazılmış bir cümle vardı: “Çocuklar, geleceğin en temiz sayfasıdır.”

Nûdem parmağıyla cümlemin altını takip etti. “Anne... baba beni de böyle yazmış mı?”

Zilan’ın boğazı düğümlendi. “Baban seni çok seviyor,” diyebildi. “Her zaman.”

Nûdem başını salladı ama gözleri hâlâ defterdeydi. Sanki o defterde babasının nerede olduğunu anlatan bir ipucu arıyordu.

Bir gün okuldan döndüğünde, öğretmeni Zilan’la konuşmak istedi. Kadın, kapının önünde beklerken yüzünde endişeli bir ifade vardı.

“Zilan Hanım,” dedi, “Nûdem bugün derste çok dalgındı. Sorulara cevap vermedi. Birkaç kez ağlayacak gibi oldu.”

Zilan başını eğdi. “Evde biraz zor günler geçiriyoruz.”

Öğretmen anlayışla başını salladı. “Çocuklar böyle durumları çok derinden hisseder. İsterseniz bir süre daha yakından takip edelim.”

Zilan teşekkür etti. Nûdem, annesinin elini tutup eve doğru yürürken sessizdi. Zilan kızının yüzüne baktı. Gözlerinde bir yorgunluk vardı; çocuklara ait olmayan bir yorgunluk.

Eve girdiklerinde Nûdem ayakkabılarını çıkarıp odasına gitti. Zilan peşinden gittiğinde kızını yatağın kenarında otururken buldu. Nûdem’in gözleri doluydu.

“Anne,” dedi, “baba beni neden almaya gelmiyor?”

Bu soru, önceki sorulardan daha ağırdı. Artık sadece merak değil; incinmişlik vardı. Küçük bir kalbin anlamaya çalıştığı büyük bir yokluk.

Zilan kızının yanına oturdu. Onu kucağına aldı. “Baban seni çok seviyor,” dedi. “Gelmek istiyor. Ama gelemiyor.”

“Niye?”

Zilan bu kez cevap veremedi. Sadece kızını daha sıkı sardı. Nûdem başını annesinin omzuna koydu ve sessizce ağladı.

O geceden sonra Nûdem'in soruları daha sık gelmeye başladı. Her sabah, her akşam, bazen gün içinde birkaç kez:

“Anne, baba neden gelmiyor?” “Anne, baba nerede?” “Anne, baba beni özledi mi?” “Anne, baba niye bizi bırakıyor?”

Zilan her seferinde cevap vermeye çalışıyordu ama kelimeler giderek tükeniyordu. Bir anne, bir çocuğa gerçeği nasıl anlatırdı? Bir çocuğun kalbini kırmadan, onu korkutmadan, onu yalnız hissettirmeden... nasıl anlatılırdı?

Zilan bunu bilmiyordu. Sadece kızının saçlarını okşuyor, onu kucağına alıyor, “Baban seni çok seviyor,” diyordu.

Ama Nûdem'in gözleri her seferinde aynı soruyu taşıyordu: **“O zaman neden gelmiyor?”**

Bir akşam, Nûdem babasının sandalyesine oturmuş, defterini açmış bir şeyler yazıyordu. Zilan yanına gittiğinde kızının yazdığı cümleyi gördü:

“Baba, seni bekliyorum.”

Cümlemin altında küçük bir çizim vardı: Bir ev, bir kapı, kapının önünde duran küçük bir kız.

Zilan o çizime bakarken gözleri doldu. Nûdem başını kaldırıp annesine baktı.

“Anne,” dedi, “baba gelince bu resmi ona vereceğim.”

Zilan kızının yanına oturup onu kucağına aldı. “Tamam,” dedi. “Baban bunu çok sevecek.”

Ama içinden geçen şey bambaşkaydı: Baran’ın bu resmi ne zaman göreceğini bilmiyordu.

Nûdem’in sorusu, evin içinde bir gölge gibi dolaşıyordu. Her odada, her köşede, her sessizlikte yankılanıyordu.

“Baba neden gelmiyor?”

Ve Zilan, bu sorunun cevabını bilse bile söyleyemeyeceğini biliyordu. Çünkü bazı gerçekler, çocukların kalbine sığmayacak kadar ağırdı.

4 – Rêber’in Oyuncağı

Baran’ın yokluğunda evdeki en sessiz değişim Rêber’de oldu. Dört yaşındaki bir çocuğun dünyası, kelimelerden çok nesnelerden oluşurdu. O yüzden Rêber, babasının yokluğunu anlamaya çalışırken kelimelere değil, oyuncaklarına başvurdu.

Baran’ın ona aldığı tahta oyuncak, küçük bir kamyondu. Baran, Rêber’in doğum gününde kendi elleriyle boyamıştı. Tekerleklerini siyaha, kasasını maviye, ön kısmına da küçük bir sarı yıldız çizmişti. Rêber o kamyonu her yere götürürdü: yatağına, sofraya, dışarıya, hatta banyo kapısının önüne bile.

Baran’ın götürüldüğü geceden sonra kamyon, Rêber’in elinden hiç düşmedi. Sanki oyuncak, babasının yokluğunu dolduracak bir şeymiş gibi.

Bir sabah, Zilan çocukları okula hazırlarken Rêber kamyonunu yere düşürdü. Oyuncak sertçe zemine çarptı ve ön

tekerleklerinden biri kırıldı. Rêber önce dondu kaldı. Sonra kamyonu eline alıp kırık tekerleğe baktı.

Gözleri bir anda doldu. Ama ağlamadı. Sadece kamyonu iki eliyle kavrayıp annesine doğru yürüdü.

“Anne,” dedi, sesi ince ve titrek, “baba bunu tamir eder.”

Zilan, oğlunun elindeki kırık oyuncığa baktı. Tekerlek yerinden kopmuş, küçük bir parça da çatlamıştı. Zilan'ın içi bir anda sıkıştı. Ama yüzüne belli etmedi.

“Baban gelince bakar,” dedi. Sesi olabildiğince yumuşaktı.

Rêber başını salladı. Oyuncakı kucağına aldı ve odasına gitti. Zilan, oğlunun arkasından bakarken boğazında bir düğüm hissetti. Bir oyuncak tekerleğinin kırılması bile evdeki eksikliği hatırlatıyordu.

Anaokulunda öğretmen, Rêber'in sessizliğini fark etti. Diğer çocuklar oyun oynarken Rêber köşede oturmuş kamyonunu inceliyordu. Öğretmen yanına gidip diz çöktü.

“Rêber, neden oynamıyorsun?”

Rêber başını kaldırmadan cevap verdi: “Kamyon bozuldu.”

Öğretmen gülümsedi. “Evde tamir ederiz.”

Rêber başını salladı. “Hayır. Baba tamir eder.”

Öğretmen bir an durdu. Sonra yavaşça sordu: “Baban nerede?”

R ber bu soruyu duyunca kamyonu daha sıkı tuttu. Gözleri bir anda doldu ama yine a ılamadı. Sadece fısıldadı:

“Baba yok.”

Öğretmen  ocu un ba ını ok adı. Ama ne diyece ini bilemedi. Bazı soruların cevabı, bir çocuğun kalbine sığmayacak kadar a ırdı.

Ak am eve döndüklerinde R ber kamyonu masanın üzerine koydu. Zilan yemek hazırlarken oğlunun sessizli ini fark etti. Normalde R ber mutfakta annesinin etrafında dola ır, bir şeyler sorar, oyuncaklarını gösterirdi. Ama o ak am hiçbir şey söylemedi.

Zilan masaya oturdu unda R ber kamyonu ona doğru itti.

“Anne,” dedi, “baba ne zaman gelecek?”

Zilan derin bir nefes aldı. Bu soruyu Nûdem’den duymaya alışmı tı ama R ber’den duymak daha zordu. Çünkü R ber’in sorusu kelimelerden çok bir ihtiyaçtı. Bir  ocu un babasına duyduğu basit, saf, kırılgan ihtiyaç.

“Yakında,” dedi Zilan. Ama bu kelime yine bo lu a d  t .

R ber kamyonu eline aldı. Kırık tekerleği yerine bastırmaya çalıştı ama parçalar birbirine uymuyordu. Sonunda bant istedi.

Zilan mutfak çekmecesinden bant çıkardı. R ber tekerleği bantla kamyonu ba lamaya çalıştı. Bant yamuk yapı tı, tekerlek dönmedi, kamyonun şekli bozuldu. Ama R ber yine de gülümsedi.

“Baba gelince düzeltir,” dedi.

Zilan bu cümleyi duyunca gözlerini kaçırdı. Oğlunun umutla söylediği her kelime, Zilan’ın içini biraz daha acıtıyordu.

Gece olduğunda çocuklar uyudu. Zilan odaları kontrol ederken Rêber’in yatağının kenarında oturduğunu gördü. Kamyonu dizlerinin üzerinde duruyordu. Tekerlek bantla tutturulmuş, kamyonun kasası hafifçe eğilmişti.

Zilan yanına oturdu. “Oğlum, uyumadın mı?”

Rêber başını kaldırdı. “Kamyonu bekliyorum.”

“Ne için?”

“Baba gelince tamir edecek.”

Zilan’ın gözleri doldu ama kendini tuttu. Oğlunun yanına oturup kamyonu eline aldı. Bantlı tekerleğe baktı. Oyunağın artık eskisi gibi olmayacağını biliyordu.

“Rêber,” dedi, “baban seni çok seviyor.”

Rêber başını salladı. “Ben de onu seviyorum.”

Sonra birden sordu: “Anne... baba beni neden almıyor?”

Bu soru, Zilan’ın kalbine bir bıçak gibi saplandı. Rêber’in sesi kırılıp gitti, incinmişti. Bir çocuğun anlamaya çalıştığı bir yokluk, bir eksiklik, bir sessizlik.

Zilan oğlunu kucağına aldı. “Baban seni bırakmadı,” dedi. “Gelmek istiyor. Ama gelemiyor.”

“Niye?”

Zilan cevap veremedi. Sadece oğlunu daha sıkı sardı. Rêber başını annesinin omzuna koydu. Kamyonu da kucağında tutuyordu.

O geceden sonra Rêber kamyonu hiç bırakmadı. Bazen bantı yeniledi, bazen tekerleği tekrar yapıştırmaya çalıştı, bazen kamyonu yatağının yanına koyup babasının geleceği anı bekledi.

Her sabah uyandığında ilk yaptığı şey kamyonu kontrol etmektir. Her akşam uyumadan önce kamyonu yanına alıyordu. Sanki oyuncak, babasının yokluğuna karşı bir kalkan gibiydi.

Zilan, oğlunun bu bağlılığını izlerken hem üzülüyor hem de bir şey yapamıyordu. Bir oyuncak kamyon, bir çocuğun kalbinde babasının yerini tutamazdı. Ama Rêber için kamyon, babasının bir parçasıydı.

Ve o parça kırılmıştı. Tıpkı evdeki sessizlik gibi. Tıpkı Zilan’ın içindeki ağırlık gibi. Tıpkı Baran’ın yokluğu gibi.

Rêber’in oyuncuğı, evdeki en küçük eşya olmasına rağmen en büyük acıyı taşıyordu. Kırık tekerlek, bantlı kasası, yamuk çizgileri... hepsi bir çocuğun babasını bekleyişinin sessiz bir hikâyesiydi.

Ve Zilan her gece o oyuncuğa baktığında aynı şeyi düşünüyordu:

“Keşke Baran bunu görseydi.”

5 – Savcı

Baran gözaltında tutulduğu altı ay boyunca, zamanın nasıl aktığını anlamakta zorlandı. Günler birbirine karışıyor, geceler aynı karanlıkla başlıyor, aynı sessizlikle bitiyordu. Hücredeki duvarlar, onun düşüncelerini yansıtan bir ayna gibiydi; ne kadar konuşmak istese de kelimeler boğazında düğümleniyordu.

Altı ayın sonunda, bir sabah kapı açıldı. Bir görevli, Baran’ın adını okudu. “Savcılığa sevk.”

Baran ayağa kalktı. Ellerine kelepçe takıldı. Koridorda yürürken ayak sesleri yankılanıyordu. Her adım, onu hayatının en ağır konuşmasına doğru götürüyordu.

Savcılık binası, dışarıdan bakıldığında sıradan bir devlet dairesi gibiydi. Ama Baran için o bina, kaderinin belirleneceği yerdi. İçeri girdiklerinde görevli onu bir odaya götürdü. Oda genişti, duvarları beyazdı, masanın üzerinde dosyalar vardı.

Savcı, masanın arkasında oturuyordu. Orta yaşlı, yüzü sert, bakışları keskin bir adamdı. Baran içeri girince başını kaldırdı, onu süzdü.

“Baran Rojhilat,” dedi. Sesi soğuktu. “Yazdığınız metin hakkında konuşacağız.”

Baran sandalyeye oturdu. Ellerindeki kelepçe çıkarılmamıştı. Savcı dosyayı açtı, içinden bir sayfa çıkardı.

“Şu cümleyi siz yazdınız mı?” Savcı sayfayı okudu: “Her halk kendi kimliğini özgürce ifade edebilmelidir.”

Baran başını salladı. “Evet. Ben yazdım.”

Savcı dosyayı kapattı. “Bu cümle, ülkeyi bölmeye teşebbüs anlamına gelir.”

Baran’ın kalbi bir an durdu. “Ben sadece düşünce özgürlüğünü savundum,” dedi. Sesi sakın ama kararlıydı. “Kimseyi bölmek istemedim. Kimseyi hedef almadım.”

Savcı sandalyesine yaslandı. “Bu ülkede herkes Türk’tür,” dedi. Sanki bir kanun maddesini okur gibi. “Başka kimliklerden bahsetmek, ayrılıkçılığa hizmet eder.”

Baran’ın gözleri doldu ama kendini tuttu. “Ben bir öğretmenim,” dedi. “Çocuklara kim olduklarını saklamadan yaşayabilecekleri bir dünya hayal ettim.”

Savcı başını salladı. “Hayalleriniz, kanunların üzerinde değildir.”

Savcı dosyayı tekrar açtı. Baran’ın yazısını satır satır okudu. Her satırda bir yorum yaptı. Her yorum, Baran’ın içindeki umudu biraz daha kırıyordu.

“Burada ‘kimlik’ diyorsunuz. Bu, ayrılıkçı bir söylemdir.”
“Burada ‘özgürce ifade’ diyorsunuz. Bu, devlet otoritesini sorgulamak demektir.”
“Burada ‘her halk’ diyorsunuz. Bu, ülkeyi oluşturan tek kimliği reddetmektir.”

Baran, savcının her kelimesini dinledi. Ama savcının söyledikleri, onun yazdığı cümlelerin anlamıyla hiçbir şekilde örtüşmüyordu.

“Ben kimseyi reddetmedim,” dedi Baran. “Ben sadece insanların kendilerini ifade edebilmesini savundum.”

Savcı dosyayı kapattı. “Bu ülkede ifade özgürlüğü vardır,” dedi. “Ancak devletin birliğini tehdit eden ifadeler suçtur.”

Baran bir an sustu. Sonra yavaşça sordu: “Peki ben kimi tehdit ettim?”

Savcı cevap vermedi. Sadece dosyayı kenara koydu. “Savunmanızı mahkemede yaparsınız.”

Baran odayı terk ederken savcının son cümlesi aklında yankılanıyordu: “Bu ülkede herkes Türk’tür.”

Bu cümle, Baran’ın kimliğini yok sayan bir duvar gibiydi. O duvarın arkasında kendi dili, kendi kültürü, kendi geçmişi vardı. Ama savcı için bunların hiçbir önemi yoktu.

Koridorda yürürken Baran’ın gözleri doldu. Ama ağlamadı. Çünkü ağlamak, o anda taşıdığı ağırlığı hafifletmeye yetmezdi.

Görevli onu tekrar hücreye götürdü. Kapı kapandığında Baran derin bir nefes aldı. Savcının sözleri, hücrenin duvarlarında yankılanıyordu.

“Bu ülkede herkes Türk’tür.”

Baran gözlerini kapadı. Kendi kendine fısıldadı: “Ben kimim o zaman?”

Bu soru, hücrenin karanlığında bir çocuğun kaybolmuş sesi gibi yankılandı.

Savcının odasında geçen o kısa görüşme, Baran’ın kaderini belirlemişti. Artık biliyordu: Yazdığı cümle, bir düşünce değil; bir suç olarak görülüyordu.

Ve Baran, o suçun ne olduğunu hâlâ anlamıyordu.

6 – Hâkim

Baran savcılıktaki sorgudan sonra birkaç hafta daha gözaltında tutuldu. Her gün aynı rutini yaşıyordu: sabah sayımı, öğle yemeği, akşam sessizliği. Ama o haftalar boyunca aklında tek bir şey vardı: Mahkeme günü.

Görevli bir sabah kapıyı açıp adını okuduğunda, Baran’ın kalbi hızlandı. “Mahkemeye çıkacaksın.”

Baran ayağa kalktı. Elleri kelepçe takıldı. Koridorda yürürken, duvarların soğukluğu bile o gün daha ağır geliyordu. Sanki her adım, onu kendi kimliğinin yargılanacağı bir sahneye götürüyordu.

Mahkeme binası kalabalıktı. Koridorlarda insanlar fısıltıyla konuşuyor, dosyalar taşıyor, avukatlar hızlı adımlarla bir yerlere yetişmeye çalışıyordu. Baran, görevlinin eşliğinde bir odaya alındı. Odanın penceresi yoktu. Bir süre bekledi.

Sonra kapı açıldı. Görevli, “Duruşma başlıyor,” dedi.

Baran salona girdiğinde gözleri bir anlığına karardı. Salon genişti, duvarlar yüksek, ışıklar sertti. Hâkim kürsüde oturuyordu; yüzünde hiçbir duygu yoktu. Sanki bir insan değil, bir karar mekanizmasıydı.

Savcı da oradaydı. Baran'ın yazısını masanın üzerine koymuş, dosyayı açmıştı.

Baran'ın gözleri seyirciler bölümüne kaydı. Zilan yoktu. Çocuklar yoktu. Kimse yoktu. Bu dava, Baran'ın yalnızlığıyla başlamıştı.

Hâkim dosyayı açtı. Baran'ın adını okudu. “Baran Rojhilat. Öğretmen.”

Baran başını kaldırdı. “Buradayım.”

Hâkim gözlüğünü düzeltti. “Yazdığınız metin hakkında savunma yapacaksınız.”

Savcı ayağa kalktı. “Sanık, ülkenin birliğini tehdit eden ifadeler kullanmıştır. Kimlik vurgusu yaparak ayrılıkçılığı teşvik etmiştir.”

Baran savcının sözlerini dinledi ama hiçbir şey söylemedi. Hâkim ona döndü.

“Sanık, savunma yapmak ister misiniz?”

Baran derin bir nefes aldı. “Ben bir öğretmenim,” dedi. “Yazdığım cümle, çocukların kendilerini ifade edebilmesi içindi. Kimseyi bölmek istemedim.”

Hâkim yüzünü hiç değiştirmede. “Bu ülkede tek bir kimlik vardır,” dedi. “Diğer kimliklerden bahsetmek, ayrılıkçılığa hizmet eder.”

Baran'ın içi bir anda sıkıştı. “Ben sadece insanların kendilerini ifade edebilmesini savundum,” dedi. “Bu bir suç olmamalı.”

Hâkim dosyayı kapattı. “Kanunlar böyle söylüyor.”

Duruşma ilerledikçe Baran’ın sözleri daha da görünmez hale geldi. Savcı her cümleyi suç olarak yorumluyor, hâkim her yorumu kabul ediyordu. Baran’ın sesi, salonun içinde kayboluyordu.

Bir noktada Baran, kendi dilinde bir cümle kurdu. Kendini ifade etmek için, içinden geldiği gibi.

Hâkim kaşlarını çatı. “Ne dediniz?”

Baran tekrar söyledi.

Hâkim başını salladı. “Anlamıyorum. Bu mahkemede Türkçe konuşacaksınız.”

Baran’ın içi bir anda boşaldı. Kendi dilini konuştuğu için bile yargılanıyordu. Sanki kimliği, mahkeme salonunda yasaklı bir eşya gibiydi.

Savcı tekrar ayağa kalktı. “Sanığın kullandığı dil bile ayrılıkçı bir niyet taşımaktadır.”

Hâkim başını salladı. “Kayda geçsin.”

Baran o anda anladı: Bu mahkeme bir tiyatroydu. Sonucu baştan belliydi. Onun savunması, bu oyunda sadece bir dekor gibiydi.

Duruşma sonunda hâkim dosyayı kapattı. “Karar daha sonra açıklanacak,” dedi.

Görevli Baran'ın yanına geldi. Kelepçeleri taktı. Baran salondan çıkarılırken arkasına baktı. Hâkim hâlâ kürsüde oturuyordu; yüzünde hiçbir duygu yoktu.

Koridorda yürürken Baran'ın aklında tek bir cümle vardı: “Ben ne yaptım?”

Ama bu soru, o binada kimsenin ilgisini çekmiyordu.

Hücreye geri döndüğünde Baran yatağa oturdu. Hâkimin yüzü gözlerinin önünden gitmiyordu. O yüz, bir insanın kaderini belirleyen ama o kaderin ağırlığını hiç hissetmeyen bir yüzdü.

Baran kendi kendine fısıldadı: “Ben sadece bir cümle kurdum.”

Ama o cümle, mahkeme salonunda bir suç olarak okunmuştu.

Ve Baran, artık kararın ne olacağını biliyordu. Çünkü o salonda adalet yoktu. Sadece prosedür vardı.

7 – Karar

Mahkeme günü geldiğinde Baran'ın içindeki ağırlık, gözaltında geçirdiği altı ayın toplamından daha fazlaydı. O sabah hücre kapısı açıldığında görevlinin yüzünde hiçbir duygu yoktu. “Mahkeme salonuna,” dedi sadece.

Baran ayağa kalktı. Ellerine kelepçe takıldı. Koridorda yürürken ayak sesleri yankılanıyordu; her adım, onu hayatının en keskin çizgisine doğru götürüyordu. O çizgi, bir öğretmenin yazdığı bir cümlenin kaderini belirleyecekti.

Mahkeme salonu yine kalabalıktı. Savcı yerini almış, dosyayı önüne koymuştu. Hâkim kürsüde oturuyordu; yüzünde yine o ifadesiz, soğuk, duygusuz bakış vardı. Baran salona girerken gözleri seyirci bölümüne kaydı.

Bu kez Zilan oradaydı.

Zilan'ın yüzü solgundu, gözleri uykusuzluktan kızarmıştı. Yanında Nûdem ve Rêber vardı. Çocuklar annelerinin eline sıkı sıkı tutunmuştu. Baran onları görünce bir an nefesi kesildi. Kalbi hızlandı. Ama onlara doğru yürüyemedi; kelepçeler ve görevli buna izin vermiyordu.

Zilan, Baran'ı gördüğünde gözleri doldu. Ama ağlamadı. Çünkü çocuklar yanındaydı. Çünkü güçlü durmak zorundaydı.

Hâkim dosyayı açtı. Salonda bir sessizlik oluştu. Sanki herkes nefesini tutmuştu.

“Sanık Baran Rojhilat,” dedi hâkim. Sesi sertti. “Yazdığı metin ve kullandığı ifadeler, ülkenin birliğini tehdit eden söylemler olarak değerlendirilmiştir.”

Savcı ayağa kalktı. “Sanığın kimlik vurgusu yaparak ayrılıkçılığı teşvik ettiği kanaatindeyiz.”

Baran başını kaldırdı. “Ben kimseyi teşvik etmedim,” dedi. “Ben sadece insanların kendilerini ifade edebilmesini savundum.”

Hâkim elini kaldırdı. “Savunmanız kayda geçti.”

Ama yüzündeki ifade, Baran'ın sözlerinin hiçbir anlam taşımadığını gösteriyordu.

Hâkim dosyayı kapattı. Salonda bir uğultu oluştu. Zilan'ın eli titredi. Nûdem annesine daha sıkı sarıldı. Rêber, babasına bakıyordu; gözlerinde korku vardı.

Hâkim karar metnini eline aldı. Sesi bu kez daha ağırdı.

“Sanık Baran Rojhilat’ın, yazdığı metin ve kullandığı ifadeler nedeniyle...” Bir an durdu. Salondaki herkes o duraklamada dondu kaldı. “... **5 yıl hapis cezasına** çarptırılmasına karar verilmiştir.”

Zilan'ın dizlerinin bağı çözüldü. Bir anlığına nefesi kesildi. Sonra gözleri karardı ve olduğu yere yığıldı.

Nûdem çığlık attı. “Anne!” Küçük kızın sesi salonun içinde yankılandı; o ses, bir çocuğun kalbinin kırıldığı andı.

Rêber ağlamaya başladı. “Baba!” Küçük elleri havada titriyordu; sanki babasına ulaşmaya çalışıyordu.

Görevli Baran’ı geri çekti. Baran çocuklarına doğru yürümek istedi ama izin verilmedi. Kelepçeleri daha sıkılandı. Görevli onu kapıya doğru yönlendirdi.

Baran'ın gözleri Zilan'ın yerde yatan bedenine takıldı. Kalbi bir anda boşaldı. “Zilan!” diye bağırdı ama sesi salonda kayboldu.

Hâkim kürsüden ayrıldı. Savcı dosyasını topladı. Salondaki insanlar fısıltıyla konuşmaya başladı. Ama Baran'ın dünyası o anda tamamen çökmüştü.

Görevli onu koridora çıkardığında Baran'ın ayakları titriyordu. Kelepçeler bile hafif geliyordu; çünkü içindeki ağırlık daha büyüktü.

“Beş yıl...” diye fısıldadı kendi kendine. “Ben sadece bir cümle kurdum.”

Koridorun soğuk duvarları bu cümleyi geri yansıttı. Sanki duvarlar bile Baran'ın kaderine tanıklık ediyordu.

Zılan, mahkeme salonunda bayıldığında bir görevli ona yardım etmişti. Çocuklar annelerinin yanında ağlıyordu. Kimse onlara ne olduğunu açıklamıyordu. Kimse onları teselli etmiyordu.

Nûdem, babasının götürüldüğünü görünce camın arkasından elini uzattı. Ama babasına dokunamadı. Rêber, kırık kamyonunu kucağında sıkı sıkı tutuyordu; sanki oyuncak onu koruyacakmış gibi.

Baran koridorda yürütülürken çocuklarının sesini hâlâ duyuyordu. O sesler, bir babanın kalbini paramparça eden seslerdi.

Hücreye geri götürüldüğünde Baran yatağa oturdu. Ellerindeki kelepçeler çıkarıldı ama bileklerinde iz kaldı. Gözlerini kapadı.

Beş yıl.

Beş yıl boyunca çocuklarını göremeyecekti. Beş yıl boyunca Zılan yalnız kalacaktı. Beş yıl boyunca bir cümlenin bedelini ödeyecekti.

Baran başını duvara yasladı. Derin bir nefes aldı.

“Ben sadece bir cümle kurdum,” dedi. Ama artık biliyordu: O cümle, onun hayatını ikiye bölmüştü.

Ve mahkeme, o bölünmüş hayatın üzerine bir mühür vurmuştu.

8 – Cezaevi Kapısı

Baran’ın mahkeme salonundan çıkarıldığı gün, hava kapalıydı. Gökyüzü gri bir örtü gibi şehrin üzerine çökmüş, Amed’in sokaklarını ağırlaştırmıştı. Görevli onu polis aracına bindirdiğinde Baran’ın aklında tek bir görüntü vardı: Zilan’ın bayıldığı an, çocukların çığlıkları, Nûdem’in titreyen sesi, Rêber’in kucağındaki bantlı kamyon.

Aracın kapısı kapandığında Baran’ın içindeki dünya tamamen karardı.

Cezaevi, şehrin dışındaki yüksek duvarların ardında, betonun soğukluğuyla yükselen bir yapıydı. Aracın kapısı açıldığında Baran dışarı adım attı. Gökyüzü hâlâ griydi. Rüzgâr sert esiyordu.

Görevli onu kapıya doğru yönlendirdi. Kapı, demirden yapılmış dev bir levha gibiydi; üzerinde yılların pası, kenarlarında çizikler vardı. Baran kapıya yaklaştıkça içindeki ağırlık büyüyordu.

Cezaevi kapısı, bir insanın hayatını ikiye bölen bir çizgiydi. O çizginin bir tarafında ailesi vardı. Diğer tarafında belirsizlik.

Baran o çizgiyi geçmek üzereydi.

İçeri girdiklerinde görevli onu kayıt bölümüne götürdü. Bir memur, dosyasını açıp adını okudu.

“Baran Rojhilat. Beş yıl.”

Memurun sesi sıradan bir işlem yapar gibiydi. Sanki bir insanın hayatı değil, bir evrak numarası okunuyordu.

Baran imza attı. Kelepçeleri çıkarıldı. Ama bileklerinde izler kaldı.

Görevli onu koridora götürdü. Koridor uzun ve soğuktu. Duvarlarda hiçbir renk yoktu; sadece gri ve beyaz. Her adımda ayak sesleri yankılanıyordu.

Baran yürürken kendi nefesini bile duyuyordu. Sanki cezaevi, insanın sesini bile içine çekiyordu.

Koridorun sonunda bir kapı daha vardı. Görevli kapıyı açtı. “İçeri gir.”

Baran içeri adım attığında kapı arkasından kapandı. O kapının kapanma sesi, bir insanın kaderinin mühürlenmesi gibiydi.

Baran bir an durdu. Gözlerini kapadı. Derin bir nefes aldı.

Kapının kapanırken çıkardığı metalik ses hâlâ kulaklarındaydı. O ses, çocuklarının mahkeme salonundaki çığlıklarıyla birleşip Baran’ın içini deliyordu.

Hücreye götürülmeden önce Baran kısa bir bekleme odasına alındı. Oda küçük, duvarları çıplaktı. Bir köşede eski bir sandalye vardı. Baran sandalyeye oturdu.

O anda, cezaevinin sessizliği ona bir duvar gibi çarptı. Bu sessizlik, gözaltındaki sessizlikten farklıydı. Gözaltında umut vardı; belki serbest kalır, belki eve döner, belki çocuklarını görür diye düşünüyordu.

Ama şimdi... Artık karar verilmişti. Beş yıl.

Beş yıl boyunca bu duvarların arasında yaşayacaktı. Beş yıl boyunca çocuklarının büyümesini uzaktan izleyecekti. Beş yıl boyunca Zilan'ın mücadelesini sadece mektuplardan öğrenecekti.

Baran başını eğdi. Ellerini dizlerinin üzerine koydu. Bir süre öylece oturdu.

Görevli kapıyı açtı. “Hücren hazır.”

Baran ayağa kalktı. Koridorda yürürken duvarların soğukluğu yüzüne vuruyordu. Her adım, onu ailesinden biraz daha uzaklaştırıyordu.

Hücre kapısına geldiler. Görevli kapıyı açtı. “İçeri.”

Baran içeri girdi. Hücre küçük bir odadan ibaretti: Bir yatak, bir battaniye, bir lavabo, bir tuvalet. Duvarlar çıplaktı. Pencere küçüktü; dışarıdan sadece bir parça gökyüzü görünüyordu.

Görevli kapıyı kapattı. Kapının kapanma sesi yine aynıydı: Keskin, sert, geri dönüşü olmayan bir ses.

Baran yatağa oturdu. Ellerini dizlerine koydu. Başını kaldırıp tavana baktı.

Tavan beyazdı. Ama Baran'ın gözünde o tavan, çocuklarının yüzü gibi titriyordu.

Bir süre sonra koridordan bir ses geldi. Görevli bir mahkûmu çağırıyordu. Baran o sesi duyunca kendi çocuklarının sesini hatırladı.

Nûdem'in mahkeme salonundaki çığlılığı. Rêber'in “Baba!” diye bağıışı. Zılan'ın yere yığıldığı an.

Baran gözlerini kapadı. Derin bir nefes aldı. Ama nefesi bile ağır geliyordu.

Cezaevi kapısı kapanırken duyduğu son şey çocuklarının sesiydi. O ses, şimdi hücrenin içinde yankılanıyordu.

Baran kendi kendine fısıldadı: “Ben sadece bir cümle kurdum.”

Ama o cümle, şimdi bu hücrenin duvarlarında bir yankıdan ibaretti.

Hücrede ilk gece, Baran uyuyamadı. Yatağın sertliğı, duvarların soğukluğu, kapının metalik sesi... hepsi bir araya gelip Baran'ın içindeki boşluğu büyütüyordu.

Gökyüzü pencereden görünüyordu ama çok küçük bir parça. O parça, Baran'a çocuklarının gözlerini hatırlatıyordu.

Nûdem'in sorusu: “Baba neden gelmiyor?”

Rêber'in cümlesi: “Baba tamir eder.”

Zılan'ın sessizliğı.

Baran gözlerini kapadı. Bir damla yaş yanağından aşağı süzüldü.

Cezaevi kapısı kapanmıştı. Ve Baran, o kapının ardında beş yıl boyunca yaşayacaktı.

9 – Baran’ın İç Monoloğu

Cezaevindeki ilk haftalar, Baran’ın zihninde birbirine karışan uzun bir karanlık gibiydi. Günler aynı rutinde ilerliyor, geceler aynı sessizlikle başlıyor, aynı ağırlıkla bitiyordu. Hücrenin duvarları, Baran’ın düşüncelerini yansıtan bir ayna gibiydi; ne kadar kaçmak istese de düşüncelerinden kaçamıyordu.

Her sabah uyandığında ilk düşündüğü şey çocukları oluyordu. Nûdem’in mahkeme salonundaki çılgılığı, Rêber’in kucağındaki bantlı kamyon, Zilan’ın yere yığıldığı an... Bu görüntüler, Baran’ın zihninde bir film gibi tekrar tekrar oynuyordu.

Bir sabah, hücrenin küçük penceresinden içeri sızan solgun ışığa bakarken kendi kendine konuşmaya başladı. Sesini kimse duymuyordu ama o konuşma, Baran’ın içindeki ağırlığı taşıyan tek şeydi.

“Ben sadece bir cümle kurdum,” dedi fısıltıyla. “Bir cümle... nasıl olur da bir insanın hayatını mahveder?”

Hücre sessizdi. Baran’ın sesi duvarlara çarpıp geri dönüyordu.

“Her halk kendi kimliğini özgürce ifade edebilmelidir.” Bu cümleyi yazdığı anı hatırladı. O gece masasının başında oturmuş, çocuklarının geleceğini düşünmüştü. Nûdem’in okulda kendi dilini söylemekten korkmadığı bir dünya,

R ber'in kim olduğunu saklamadan büyüyebileceği bir hayat hayal etmişti.

“Ben o cümleyi bir suç olsun diye yazmadım,” dedi. “Ben o cümleyi bir umut olsun diye yazdım.”

Ama umut, mahkeme salonunda suç olarak okunmuştu.

Baran yatağa uzandı. Tavan beyazdı ama gözünde gri görünüyordu. Tavanın köŐesinde küçük bir çatlak vardı; Baran o  atlağa bakarken kendi hayatındaki çatlakları düşündü.

“Ben bir  Ğretmenim,” dedi kendi kendine. “Benim silahım kalem. Kalemle yazdığım bir cümle nasıl olur da bir tehdit sayılır?”

Savcının sözleri aklına geldi: “Bu ülkede herkes Türk'tür.”

Hâkimin yüzündeki ifadesiz bakış, Baran'ın zihninde bir duvar gibi duruyordu. O duvarın arkasında Baran'ın kimliği, dili, geçmişi vardı. Ama mahkeme o duvarı aŐmasına izin vermemiŐti.

“Ben kimim o zaman?” diye fısıldadı. “Benim dilim ne? Benim geçmiŐim ne? Benim  ocuklarım kim?”

Bu soruların cevabı Baran'ın içinde vardı ama dışarıda yoktu. DıŐarıdaki dünya, onun kimliğini bir suç olarak g rm Őti.

Baran gözlerini kapadı. Zilan'ın yüzü gözlerinin önüne geldi. O yüz, yıllardır aynı sabrı, aynı sevgiyi taşıyordu. Ama mahkeme salonunda o yüz yere d Ő m Őti.

“Zilan... seni yalnız bıraktım,” dedi fısıltıyla. “Bunu istemedim. Hiç istemedim.”

Çocukların yüzleri belirdi. Nûdem’in gözleri, babasının yokluğunu anlamaya çalışan bir çocuğun gözleriydi. Rêber’in küçük elleri, kırık bir kamyonu tutan ellerdi.

“Ben onların babasıyım,” dedi Baran. “Ben onları korumak için yaşadım. Ama şimdi... onları koruyamıyorum.”

Bu cümle, Baran’ın içini deldi. Bir babanın çaresizliği, bir insanın en ağır yüküydü.

Hücrenin sessizliği, Baran’ın iç monoloğunu daha da derinleştiriyordu. Her kelime, duvarlara çarpıp geri dönüyor, Baran’ın içindeki boşluğu büyütüyordu.

“Ben suçlu değilim,” dedi. “Ben sadece bir cümle kurdum.”

Ama o cümle, cezaevi kapısının kapanmasına neden olmuştu. O cümle, çocuklarının gözyaşlarına neden olmuştu. O cümle, Zilan’ın bayılmasına neden olmuştu.

Baran bir an sustu. Sonra yavaşça fısıldadı:

“Bazı cümleler insanı suçlu yapmaz... Ama bazı cümleler insanı yalnız bırakır.”

Bu cümle, hücrenin içinde yankılandı. Baran’ın içindeki ağırlık daha da büyüdü.

Bir süre sonra Baran yatağından kalktı. Hücrenin köşesine oturdu. Dizlerini karnına çekti. Başını dizlerine yasladı.

“Beş yıl...” dedi. “Beş yıl boyunca çocuklarım büyüyecek. Ben yanlarında olmayacağım.”

Bu düşünce, Baran’ın içini paramparça etti. Bir babanın en büyük korkusu, çocuklarının yanında olamamak değil; onların kendisini unutmasıydı.

“Nûdem beni unutacak mı?” “Rêber beni hatırlayacak mı?”
“Zilan... bu yükü tek başına taşıyabilecek mi?”

Bu sorular, Baran’ın iç monoloğunun en ağır kısmıydı.

Hücrenin kapısı kapalıydı. Dışarıdan hiçbir ses gelmiyordu. Baran kendi kendine konuşmaya devam etti.

“Ben bir öğretmenim. Ben çocuklara doğruyu öğretmek için yaşadım. Ama şimdi... kendi çocuklarıma bile doğruyu anlatamıyorum.”

Bir damla yaş yanağından aşağı süzüldü. Baran silmedi. Çünkü o yaş, içindeki ağırlığın bir parçasıydı.

“Ben sadece bir cümle kurdum,” dedi son kez. “Ve o cümle... beni buraya getirdi.”

Hücre sessizdi. Baran’ın iç monoloğu, o sessizliğin içinde kayboldu.

Ama Baran biliyordu: Bu monolog, onun içindeki en gerçek sesiydi.

10 – Zilan’ın Mücadelesi

Baran cezaevine girdikten sonra Amed’in sokakları Zilan için bambaşka bir yer haline geldi. Eskiden çocuklarıyla yürüdüğü yollar, pazara gittiği sokaklar, komşularla selamlaştığı kapı önleri... hepsi bir anda yabancılaşmıştı. Sanki şehir, Baran’ın yokluğunu fark etmiş ve ona göre şekil değiştirmişti.

Mahkeme gününden sonra Zilan birkaç gün kendine gelememi. Evdeki sessizlik, Baran’ın yokluğundan daha ağırdı. Çocuklar annelerinin yüzüne bakıyor, onun gözlerinde bir cevap arıyordu. Ama Zilan’ın gözlerinde sadece yorgunluk vardı.

Bir sabah, Nûdem okula gitmek için hazırlanırken Zilan mutfakta oturmuş düşünüyordu. Masada bir bardak çay vardı ama çay soğumuştur. Zilan çayı içmeyi bile unutmuştu.

Nûdem annesine yaklaştı. “Anne, bugün okula geç kalacağız.”

Zilan başını kaldırdı. Kızının yüzüne baktı. O yüz, Baran’ın yüzünün küçük bir yansımasıydı. Zilan derin bir nefes aldı.

“Tamam kızım,” dedi. “Hazırlanıyorum.”

Ama o sabah hazırlanmak bile zor geliyordu.

Zilan’ın geçim derdi, Baran’ın ceza almasıyla birlikte daha da büyüdü. Gözaltı sürecinde kesilen maaş, ceza kararıyla tamamen kesilmişti. Evde iki çocuk vardı, kira vardı, mutfak masrafı vardı. Zilan’ın bir işi yoktu.

Temizlik şirketindeki işine geri dönmek zorunda kaldı. İş ağırdı ama başka şansı yoktu. Sabah erken çıkıyor, akşam çocuklar uyumadan yetiştirmeye çalışıyordu. Elleri sürekli

deterjan kokusu vardı. Bazen merdivenleri çıkarken dizleri titriyordu. Ama çalışıyordu.

Bir gün temizlik yaptığı evin sahibi ona seslendi. “Hanımefendi, şu camları da siler misiniz?”

Zilan başını salladı. “Tabii.”

Kadın bir süre onu izledi. Sonra sordu: “Eşiniz nerede? Sizi hep çocuklarla görüyordum.”

Zilan bir an durdu. Bu soruya nasıl cevap vereceğini bilemedi. Sonunda kısa bir cümle kurdu.

“Uzakta.”

Kadın daha fazla sormadı. Ama Zilan’ın yüzündeki yorgunluğu görmüştü.

Zilan akşam eve döndüğünde çocuklar onu kapıda karşıladı. Nûdem annesine sarıldı. Rêber kamyonunu gösterdi.

“Anne, bugün kamyonu tamir etmeye çalıştım.”

Zilan gülümsedi. “Güzel olmuş.”

Ama kamyonun tekerleği hâlâ bantlıydı. Rêber’in umudu hâlâ kırılmamıştı.

Zilan çocukları yemeğe oturttu. Kendisi mutfakta bir süre ayakta durdu. Yorgunluğu kemiklerine kadar işlemişti. Ama çocukların yanında güçlü durmak zorundaydı.

Yemekten sonra Nûdem ödevlerini yaptı. Rêber oyuncaklarıyla oynadı. Zilan onları izlerken içinden bir cümle geçti:

“Baran olsaydı şimdi burada olurdu.”

Bu cümle, Zilan’ın içini acıttı.

Bir akşam, Zilan çocukları yatırdıktan sonra mutfakta oturdu. Masada bir mektup vardı. Cezaevinden gelmişti.

Baran’ın el yazısı.

Zilan mektubu açarken elleri titriyordu. Baran’ın yazdığı her kelime, onun nefesinin bir parçası gibiydi.

“Zilan, Ben iyiyim. Merak etme. Çocuklara iyi bak. Ben buradayım ama kalbim sizinle.”

Zilan mektubu okurken gözlerinden yaşlar süzüldü. Ama ağlamayı sessizce yaptı. Çocuklar duymasın diye.

Mektubun sonunda Baran bir cümle yazmıştı:

“Güçlü ol. Ben döneceğim.”

Zilan mektubu katladı. Kalbine bastırdı. Ama o cümle, onun için hem umut hem acıydı.

Ertesi gün Zilan çocukları okula götürdü. Okulun kapısında öğretmen onu durdurdu.

“Nûdem bugün biraz dalgındı,” dedi. “Evde bir sorun var mı?”

Zilan başını salladı. “Biraz zor günler geçiriyoruz.”

Öğretmen anlayışla başını salladı. “Biz de elimizden geleni yaparız.”

Zilan teşekkür etti. Ama okuldan çıkarken gözleri doldu. Çocuklarının bu yükü taşımasını istemiyordu.

Bir akşam, komşu kadın kapıyı çaldı. Elinde bir tabak yemek vardı.

“Zilan, bugün fazla yaptım. Al, çocuklara verirsin.”

Zilan teşekkür etti. Kadın içeri girmedi. Ama kapıdan ayrılmadan önce bir şey söyledi:

“Sen güçlü bir kadınsın. Bu günler geçer.”

Zilan kapıyı kapattı. Kadının sözleri bir an için ona güç verdi. Ama sonra yine aynı sessizlik başladı.

Zilan’ın mücadelesi, Baran’ın yokluğunda her gün biraz daha büyüyordu. Sabahları erken kalkıyor, çocukları okula hazırlıyor, işe gidiyor, akşam eve dönüyor, yemek yapıyor, ödevlere yardım ediyor, evi topluyor... Ve gece olduğunda, herkes uyuduğunda, Zilan mutfakta tek başına oturuyordu.

O sessizlik, Baran’ın yokluğundan daha ağırdı.

Ama Zilan vazgeçmiyordu. Çünkü çocukları vardı. Çünkü Baran’ın mektubunda yazdığı cümle vardı.

“Güçlü ol.”

Zilan her gece o cümleyi düşünüyordu. Ve her sabah yeniden ayağa kalkıyordu.

11 – Nûdem’in Mektubu

Baran cezaevine girdikten sonra geçen aylar, Zilan ve çocuklar için birbirine benzeyen uzun bir yol gibiydi. Her gün aynı belirsizlik, aynı sessizlik, aynı özlem... Ama zaman, çocukların dünyasında yetişkinlerden farklı akıyordu. Nûdem büyüyordu. Rêber biraz daha konuşmaya başlıyordu. Ve Baran, o büyümeyi sadece mektuplardan takip edebiliyordu.

Cezaevinden gelen mektuplar, Zilan’ın evinde bir çekmecedeki birikiyordu. Her mektup, Baran’ın nefesinin bir parçasıydı. Her kelime, onun hâlâ yaşadığını, hâlâ düşündüğünü, hâlâ sevdiğini gösteriyordu.

Bir akşam, Zilan çocukları yatırdıktan sonra masaya oturdu. Masanın üzerinde bir defter vardı. Nûdem’in defteri.

Defterin kapağında küçük bir çiçek çizimi vardı. Nûdem o çiçeği kendi elleriyle çizmişti. Zilan defteri açtı. İçinde bir mektup vardı.

Mektup, Nûdem’in babasına yazdığı ilk mektuptu.

Nûdem mektubu yazdığı günü hatırlıyordu. Okulda öğretmenini bir ödev vermişti: “Sevdiğiniz birine bir mektup yazın.”

Diğer çocuklar annelerine, arkadaşlarına, öğretmenlerine yazmıştı. Nûdem ise kalemi eline aldığı anda hiç düşünmeden babasının adını yazmıştı.

“Baba.”

O kelimeyi yazarken kalbi hızlanmıştı. Sanki babası o anda yanındaymış gibi hissetmişti.

Mektubu yazarken sık sık durdu. Çünkü ne yazacağını bilmiyordu. Bir çocuğun kalbi doluydu ama kelimeleri sınırlıydı.

Sonunda yazmaya başladı.

“Baba, Ben seni çok özledim. Okula gidiyorum. Öğretmen beni seviyor. Arkadaşlarım var ama sen olmayınca hiçbir şey tam değil.”

Nûdem bu cümleyi yazarken gözleri dolmuştu. Ama ağlamamıştı. Çünkü mektubu babasına ulaştırmak istiyordu; gözyaşları kâğıdı ıslatmasın diye kendini tutmuştu.

Devam etti.

“Baba, ben büyüyorum. Artık daha iyi okuyabiliyorum. Öğretmen bana ‘aferrin’ diyor. Sen de görsen çok sevinirdin.”

Sonra durdu. Kalemı masaya bıraktı. Bir süre düşündü.

“Baba, ben öğretmen olmak istiyorum. Senin gibi.”

Bu cümleyi yazarken gülümsedi. Çünkü babasının mesleği onun için bir kahramanlık gibiydi. Baran’ın sınıfta çocuklara anlattığı hikâyeleri hatırlıyordu. Baran’ın defterine yazdığı küçük notları hatırlıyordu. Baran’ın ona okuma öğrettiği akşamları hatırlıyordu.

Mektubun sonuna küçük bir çizim yaptı. Bir ev, bir kapı, kapının önünde duran bir kız. Kızın elinde bir defter vardı.

Altına yazdı:

“Baba, seni bekliyorum.”

Zilan mektubu okurken gözlerinden yaşlar süzüldü. Ama mektubu kapatmadı. Her kelimeyi tekrar tekrar okudu. Sanki Baran’ın yokluğunu bir çocuk kalbinin nasıl taşıdığını anlamaya çalışıyordu.

O sırada Nûdem odasından çıktı. Annesinin masada mektubu okuduğunu gördü.

“Anne... mektubu okudun mu?”

Zilan başını kaldırdı. “Evet kızım. Çok güzel yazmışsın.”

Nûdem sandalyeye oturdu. “Baba okuyunca mutlu olur mu?”

Zilan gülümsedi. “Çok mutlu olur.”

Nûdem başını eğdi. “Ben babamı mutlu etmek istiyorum.”

Bu cümle, Zilan’ın kalbine bir bıçak gibi saplandı. Bir çocuğun babasını mutlu etmek istemesi, aslında babasının yokluğunu kabul edememesiydi.

Zilan kızının elini tuttu. “Baban seni çok seviyor,” dedi. “Bu mektubu okuyunca kalbi daha da güçlenecek.”

Nûdem gülümsedi. Ama gözlerinde hâlâ bir hüznü vardı.

Ertesi gün Zilan mektubu bir zarfa koydu. Cezaevine giden otobüse bindi. Yol uzun ve sessizdi. Cezaevi kapısına geldiğinde görevliye mektubu teslim etti.

Görevli zarfı aldı. “Mahkûma iletilir.”

Zilan başını salladı. Ama içi hâlâ sıkışıyordu. Çünkü mektubun Baran’a ne zaman ulaşacağını bilmiyordu.

Baran mektubu aldığı anda hücredeydi. Görevli zarfı ona uzattı. Baran zarfı eline aldığı anda kalbi hızlandı. Zarfın üzerinde küçük bir yazı vardı:

“Nûdem Rojhilat.”

Baran zarfı açarken elleri titriyordu. Mektubu okudu. Her kelime, Baran’ın içindeki karanlığı biraz daha aydınlatıyordu.

“Baba, seni çok özledim.”

Baran’ın gözleri doldu. Ama mektubu bırakmadı.

“Baba, ben öğretmen olmak istiyorum. Senin gibi.”

Bu cümleyi okuduğunda Baran’ın içindeki ağırlık bir anda dağıldı. Sanki hücrenin duvarları genişlemiş, tavan yükselmiş, kapı açılmış gibi hissetti.

Mektubun sonunda küçük bir çizim vardı. Bir ev, bir kapı, kapının önünde duran bir kız.

Baran çizime dokundu. Sanki kızının yüzüne dokunuyormuş gibi.

Sonra mektubun son cümlesini okudu.

“Baba, seni bekliyorum.”

Baran mektubu göğsüne bastırdı. Gözlerinden yaşlar süzüldü. Ama bu kez ağlamaktan utanmadı.

Çünkü o mektup, bir babanın kalbini yeniden çalıştıran bir mektuptu.

Baran o gece uyumadan önce mektubu tekrar okudu. Sonra kendi kendine fısıldadı:

“Nûdem... ben de seni bekliyorum.”

Hücre sessizdi. Ama Baran’ın içi ilk kez biraz daha aydınlıktı.

12 – Rêber’in Rüyası

Baran’ın cezaevine girmesinden sonra geçen aylar, evdeki sessizliği daha da derinleştirmişti. Zilan çalışıyor, Nûdem okulda büyüyor, Rêber ise babasının yokluğunu anlamaya çalışıyordu. Ama altı yaşındaki bir çocuğun dünyası kelimelerden çok duygulardan oluşurdu. Rêber’in duyguları ise çoğu zaman geceleri ortaya çıkıyordu.

Bir akşam, Zilan çocukları yatırdıktan sonra mutfakta oturmuş düşünüyordu. Gün boyu temizlik işinde çalışmış, eve dönünce yemek yapmış, çocukların ödevleriyle ilgilenmişti. Yorgunluğu kemiklerine kadar işlemişti. Ama gece olduğunda, ev sessizleştğinde, Zilan’ın içindeki ağırlık daha da büyüyordu.

Tam o sırada Rêber’in odasından hafif bir ses geldi. Zilan başını kaldırdı. Ses, bir çocuğun uykuda çıkardığı boğuk bir mırıltıydı. Zilan sandalyesinden kalktı, yavaşça odanın kapısını açtı.

R ber yatağında dönüp duruyordu. Kamyonu yine kucağındaydı. Tekerleği bantlı, kasası yamuk, ama R ber'in elleri oyuncağı sıkı sıkı tutuyordu.

Zilan yatağın kenarına oturdu. Oğlunun yüzüne baktı. R ber'in kaşları çatılmıştı; sanki bir Őeyden korkuyordu.

“R ber?” diye fısıldadı Zilan. Ama  ocuk uyanmadı.

Birden R ber'in dudakları kıpırdadı. Uykusunda konuşuyordu.

“Baba... gel...”

Zilan'ın kalbi bir anda sıkıştı. O kelime, bir çocuğun içindeki en saf özlemin sesi gibiydi.

“Baba... gel artık...”

R ber'in sesi titriyordu. Sanki babasını çağırıyordu, sanki babası kapıdan içeri girecekmiş gibi.

Zilan'ın gözleri doldu. Ama oğlunu uyandırmadı. Sadece onun yanında oturdu, küçük elinin kamyonu nasıl sarıldığını izledi.

R ber'in rüyası o gece çok gerçekti.

Rüyasında cezaevi kapısı açılıyordu. Kapıdan babası çıkıyordu. Baran'ın yüzü gülümsüyordu; gözleri ışıl ışıldı.  zerinde eski montu vardı, saçları r zg rda hafifçe dalgalanıyordu.

R ber babasına doğru koşuyordu. Ayakları küçüktü ama hızlıydı. Kamyonu elinde tutuyordu; tekerleği hâlâ bantlıydı.

“Baba!” diye bağıırıyordu rüyasında. “Baba, geldin!”

Baran diz çökmüş, kollarını açmıştı. Rêber ona sarılıyordu. Baran oğlunun saçlarını okşuyor, “Buradayım,” diyordu. “Artık buradayım.”

Rêber kamyonu babasına uzatıyordu. “Baba, tamir et.”

Baran kamyonu alıyor, tekerleği düzeltiyor, bantı çıkarıyor, oyuncuğı eskisi gibi yapıyordu. Sonra kamyonu Rêber’e geri veriyordu.

“Bak,” diyordu rüyasında Baran. “Artık sağlam.”

Rêber gülüyordu. O gülüş, bir çocuğun kalbinin en saf hâliydi.

Ama rüya bir anda değışıyordu. Baran’ın yüzü soluyordu. Cezaevi kapısı tekrar kapanıyordu. Baran geri çekiliyordu.

“Baba?” diyordu Rêber. “Baba, gıtme!”

Kapı kapanıyordu. Baran’ın yüzü karanlıkta kayboluyordu.

Rêber çığlık atıyordu. “Baba! Baba, gel!”

Ve o anda rüya kararıyordu.

Zilan, Rêber’in yatağının kenarında otururken oğlunun yüzündeki ifadeyi izliyordu. Rêber’in gözlerinden yaşlar süzölüyordu ama uyanmıyordu. Bir çocuğun rüyasında ağlaması, gerçek hayatta taşıyamadığı duyguların bir yansımasıydı.

Zilan elini uzattı, oğlunun saçlarını okşadı. “Buradayım,” dedi fısıltıyla. “Anne burada.”

Ama Zilan biliyordu: Rêber’in aradığı kişi o değildi. Rêber babasını arıyordu.

Bir süre sonra Rêber’in nefesi düzeldi. Yüzündeki ifade yumuşadı. Kamyonu daha sıkı tuttu. Sanki oyuncayı bırakırsa babası tamamen kaybolacaktı gibi.

Zilan oğlunun yanından kalkmadı. Bir süre daha oturdu. Oğlunun rüyasında babasını çağırdığı her kelime, Zilan’ın içini biraz daha acıtıyordu.

Sabah olduğunda Rêber gözlerini açtı. Zilan hâlâ yatağın kenarında oturuyordu.

“Anne?” dedi Rêber. “Burada mısın?”

Zilan gülümsedi. “Buradayım oğlum.”

Rêber kamyonu gösterdi. “Baba tamir edecek.”

Zilan başını salladı. “Evet,” dedi. “Baban gelince bakar.”

Ama bu cümle, evin içinde yine boşluğa düştü.

Rêber bir süre annesine baktı. Sonra fısıldadı:

“Anne... baba neden gelmiyor?”

Zilan derin bir nefes aldı. Bu soruyu yüzlerce kez duymuştu. Ama her seferinde aynı acıyı hissediyordu.

“Baban seni çok seviyor,” dedi. “Gelmek istiyor. Ama gelemiyor.”

Rêber başını eğdi. Kamyonu kucağına aldı. “Ben onu bekliyorum.”

Bu cümle, Zilan’ın kalbini paramparça etti.

O gün okulda öğretmen, Rêber’in dalgınlığını fark etti. Diğer çocuklar oyun oynarken Rêber köşede oturmuş kamyonunu inceliyordu. Öğretmen yanına gidip diz çöktü.

“Rêber, bugün neden oynamıyorsun?”

Rêber başını kaldırdı. “Baba gelmedi.”

Öğretmen bir an sustu. Sonra yavaşça sordu:

“Babanı özledin mi?”

Rêber başını salladı. “Rüyamda gördüm. Geldi. Ama sonra gitti.”

Öğretmen çocuğun yüzüne baktı. O yüz, bir çocuğun taşıyamayacağı kadar büyük bir özlemi taşıyordu.

“Baban seni çok seviyor,” dedi öğretmen. “Bir gün gelecektir.”

Rêber gülümsedi. Ama o gülüş, bir çocuğun umutla karışık hüznünün gülüşüydü.

O gece Zilan çocukları yatırırken Rêber kamyonu yine kucağına aldı. Yatağa uzandı. Gözlerini kapadı.

“Baba,” dedi fısıltıyla. “Gel.”

Zilan kapının eşiğinde durdu. O kelimeyi duydu. Gözleri doldu.

Ama bu kez ağlamadı. Çünkü güçlü durmak zorundaydı.

Rêber'in rüyası o gece tekrar başladı. Ve Baran, o rüyada yine kapıdan içeri giriyordu.

Ama gerçek hayatta o kapı hâlâ kapalıydı.

13 – Baran'ın Savunması

Cezaevindeki günler ilerledikçe Baran'ın içindeki ağırlık bir süre sonra başka bir şeye dönüştü: Sessiz bir kararlılığa. İlk haftalarda yaşadığı şok, belirsizlik ve acı yerini daha derin bir düşünmeye bırakmıştı. Hücrenin duvarları, onun için bir tür çalışma masasına dönüşmüştü. Baran, kendisini savunmak için bir metin yazmaya karar verdi.

Bu savunma, mahkemede okunmayacaktı. Hâkim zaten kararını vermişti. Savcı zaten hükmünü açıklamıştı. Ama Baran yine de yazmak istiyordu. Çünkü yazmak, onun nefes alma biçimiydi.

Bir akşam, hücredeki küçük masaya oturdu. Görevlinin verdiği ince defteri açtı. Kalem eline aldı. Bir süre boş sayfaya baktı.

Sonra yazmaya başladı.

“Ben bir öğretmenim.”

Bu cümleyi yazarken durdu. Öğretmenlik onun için bir meslekten fazlasıydı. Bir kimlikti. Bir duruştu. Bir hayat biçimiydi.

“Benim silahım kalemdir.”

Bu cümle, Baran’ın içindeki bütün gerçeği taşıyordu. O hiçbir zaman şiddetle, nefretle, öfkeyle konuşmamıştı. Sınıfta çocuklara hep aynı şeyi öğretmişti: Düşünmek suç değildir.

“Ben kimseyi bölmedim.”

Baran bu cümleyi yazarken mahkeme salonunu hatırladı. Hâkimin ifadesiz yüzünü, savcının sert bakışlarını, Zilan’ın bayıldığı anı, çocukların çığlıklarını... Hepsi bir anda zihninde canlandı.

“Ben sadece bir cümle kurdum.”

Bu cümle, Baran’ın savunmasının temeliydi. O cümle, bir suç değil; bir insanın kalbinden çıkan bir duaydı.

“Her halk kendi kimliğini özgürce ifade edebilmelidir.”

Baran bu cümleyi tekrar yazdı. Bu kez daha büyük harflerle. Sanki o cümle, hücrenin duvarlarını aşacakmış gibi.

Savunmasını yazarken Baran sık sık durdu. Düşündü. Nefes aldı. Gözlerini kapadı.

Zilan’ın yüzü gözlerinin önüne geldi. O yüz, yıllardır aynı sabrı taşıyordu. Baran onun için de yazıyordu.

Nûdem’in mektubu aklına geldi. “Baba, öğretmen olacağım senin gibi.” Bu cümle, Baran’ın içindeki bütün karanlığı aydınlatmıştı.

R ber'in rüyası geldi aklına. "Baba... gel." Bir  ocuğun uykusunda bile babasını  a ırması, Baran'ın kalbini paramparça etmişti.

Baran kalemi tekrar eline aldı.

"Ben bir babayım."

Bu cümle, savunmanın en ağır kısmıydı. Bir babanın yokluğu, bir çocuğun kalbinde açılan en derin yaraydı.

"Ben  ocuklarımı korumak için yaşadım. Onlara doğruyu öğretmek için yaşadım. Onlara kim olduklarını saklamadan yaşayabilecekleri bir dünya bırakmak için yaşadım."

Baran bu cümleleri yazarken gözlerinden yaşlar süzüldü. Ama yazmaya devam etti.

"Ben suçlu değilim."

Bu cümle, Baran'ın içindeki bütün gerçeği taşıyordu.

Savunmanın sonuna geldiğinde Baran bir süre durdu. Kalemi masaya bıraktı. Derin bir nefes aldı.

Sonra son cümleyi yazdı.

"Ben sadece bir cümle kurdum. Ve o cümle, benim suçum değil; benim insanlı ım."

Baran defteri kapattı. Ellerini  zerine koydu. Bir süre öylece oturdu.

Hücre sessizdi. Ama Baran'ın içi ilk kez biraz daha rahattı.

Çünkü o savunma, mahkemeye değil; kendisine yazılmıştı. Kendi kimliğine, kendi geçmişine, kendi çocuklarına, kendi insanlığına.

Baran o gece uyumadan önce defteri tekrar açtı. Son cümleyi okudu.

“Ben sadece bir cümle kurdum.”

Sonra fısıldadı:

“Ve o cümle... beni ben yapan şeydi.”

14 – Son Görüş

Cezaevindeki günler birbirine benzer şekilde akıp giderken, Baran için zamanın en ağır aktığı günler görüş günleriydi. Haftada bir kez, kısa bir süreliğine, ailesini görebileceğini bilmek hem umut hem acı veriyordu. O gün geldiğinde hücre kapısı açıldı. Görevli, “Görüş var,” dedi.

Baran ayağa kalktı. Ellerini yıkadı, saçlarını düzeltti. Cezaevinde insanın kendine çeki düzen vermesi bile bir tür dirençti. Baran, çocuklarının karşısına yorgun değil, güçlü çıkmak istiyordu.

Koridorda yürürken kalbi hızlanıyordu. Her adım, onu ailesine biraz daha yaklaştırıyordu. Ama aynı zamanda, o görüşün sonunda kapının tekrar kapanacağını bilmek içini acıtıyordu.

Görüş salonu genişti. Ortada uzun bir cam bölme vardı. Camın iki tarafında telefonlar duruyordu. Mahkûmlar bir tarafta, aileler diğer tarafta oturuyordu.

Baran salona girdiğinde gözleri hemen kalabalığı taradı. Bir anlık panikle onları göremedi. Sonra camın diğer tarafında, köşede duran üç kişiyi fark etti.

Zilan. Nûdem. Rêber.

Baran'ın nefesi kesildi. Kalbi bir anda hızlandı. Görevli ona camın önündeki sandalyeyi gösterdi. Baran oturdu.

Zilan camın diğer tarafına yaklaştı. Yüzü solgundu ama gözlerinde bir ışık vardı. O ışık, Baran'ın içindeki karanlığı bir anlığına dağıttı.

Nûdem camın önüne geldi. Elini cama koydu. Gözleri doluydu ama ağlamıyordu. Çünkü babasının karşısında güçlü durmak istiyordu.

Rêber, kamyonunu kucağında tutuyordu. Tekerleği hâlâ bantlıydı. Oyuncağı babasına göstermek için camın önüne geldi.

Baran telefonu eline aldı. Zilan da diğer taraftaki telefonu kaldırdı.

“Zilan...” dedi Baran. Sesi titriyordu. “İyi misiniz?”

Zilan başını salladı. “İyiyiz,” dedi. Ama bu kelime, camın arkasında bile yorgun bir şekilde yankılandı.

Nûdem telefonu aldı. “Baba,” dedi. Sesi incedi ama kararlıydı. “Okulda çok çalışıyorum.”

Baran gülümsedi. “Biliyorum kızım. Mektubunu aldım. Çok güzel yazmışsın.”

Nûdem'in gözleri parladı. "Öğretmen olacağım. Senin gibi."

Baran'ın gözleri doldu. Ama ağlamadı. Çünkü kızının karşısında güçlü durmak istiyordu.

"Sen zaten öğretmensin," dedi. "Kalbin öğretmen."

Nûdem gülümsedi. Ama o gülüşün içinde bir hüznü vardı.

Rêber telefonu aldı. "Baba," dedi. Kamyonu cama doğru kaldırdı. "Bak. Tamir ettim."

Baran oyuncağı baktı. Tekerlek bantlıydı, kasası yamuktu. Ama Rêber'in gözlerinde bir umut vardı.

"Çok güzel olmuş," dedi Baran. "Sen tamir etmişsin."

Rêber başını salladı. "Sen gelince daha iyi yaparsın."

Bu cümle, Baran'ın kalbine bir bıçak gibi saplandı. Ama yüzüne belli etmedi.

"Tamam," dedi. "Gelince birlikte yaparız."

Rêber gülümsedi. O gülüş, bir çocuğun babasına duyduğu saf sevginin gülüşüydü.

Zilan tekrar telefonu aldı. "Baran," dedi. Sesi bu kez daha yumuşaktı. "Çocuklar seni çok özledi."

Baran gözlerini kapadı. "Ben de sizi özledim."

Zilan bir süre sustu. Sonra fısıldadı: "Dayan. Biz buradayız."

Bu cümle, Baran'ın içindeki bütün ağırlığı bir anlığına hafifletti.

Görüş süresi bitmek üzereydi. Görevli salonda dolaşmaya başladı. Mahkûmlara işaret ediyordu.

Baran'ın kalbi hızlandı. Çünkü bu an, görüşün en acı anıydı.

Nûdem camı öptü. Cam soğuktu ama kızın nefesi cama sıcak bir iz bıraktı.

“Baba,” dedi. “Gitme.”

Baran'ın gözleri doldu. Ama ağlamadı. Sadece elini cama koydu. Camın diğer tarafında Nûdem'in eli vardı. İki el birbirine değmiyordu ama aynı yerde duruyordu.

Rêber babasına el salladı. “Baba, gel.”

Baran'ın içi parçalandı. Ama gülümsedi. “Geleceğim,” dedi. “Bir gün.”

Zilan telefonu kapattı. Gözleri doluydu ama ağlamıyordu. Çünkü çocukların yanında güçlü durmak zorundaydı.

“Baran,” dedi. “Biz seni bekliyoruz.”

Baran başını salladı. “Ben de sizi.”

Görevli Baran'ın omzuna dokundu. “Zaman doldu.”

Baran ayağa kalktı. Camın arkasındaki ailesine son kez baktı.

Nûdem'in titreyen gözleri. Rêber'in kamyonu sıkı sıkı tutan elleri. Zilan'ın güçlü durmaya çalışan yüzü.

Baran'ın içi bir anda boşaldı.

“Ben sizi seviyorum,” dedi. Ama camın arkasında bu cümle sadece bir fısıltı olarak kaldı.

Görevli onu kapıya doğru yönlendirdi. Baran yürürken çocukların sesini duyuyordu.

“Baba!” “Baba gitme!” “Baba!”

Kapı kapandı. Sesler kesildi.

Baran hücreye geri götürülürken kendi kendine fısıldadı:

“Ben sadece bir cümle kurdum.”

Ama o cümle, ailesiyle arasına bir cam koymuştu.

EPILOG – “Bir Cümlelik Dünya”

Beş yıl, bir insanın hayatında hem çok uzun hem de çok kısa bir zamandı. Cezaevinin duvarları arasında geçen beş yıl, Baran için ağır bir sessizlik, kesintisiz bir özlem ve bitmeyen bir bekleyişti. Ama dışarıda zaman farklı akıyordu. Zilan için beş yıl, iki çocuğu tek başına büyütmek demekti. Nûdem için beş yıl, çocukluktan gençliğe adım atmak demekti. Rêber için beş yıl, babasız büyümenin ne demek olduğunu öğrenmek demekti.

Ve bir gün, cezaevi kapısı açıldı.

Görevli Baran'ın adını okudu. "Rojhilat, çıkış."

Baran ayağa kalktı. Eşyası yoktu; sadece yıllar önce yazdığı savunma defteri ve çocuklarının mektupları. Kapıya doğru yürürken kalbi hızlanıyordu. Beş yıl boyunca kapının kapanma sesini duymuştu. Şimdi ilk kez açılma sesini duyuyordu.

Kapı açıldı. Güneş yüzüne vurdu. Amed'in havası, cezaevinin soğuk duvarlarından sonra bir anda sıcak geldi.

Baran dışarı adım attı.

Kapının önünde kimse yoktu. Görevli, "Ailen birazdan gelir," dedi. Baran başını salladı. Ama içi bir anda sıkıştı. Beş yıl boyunca hayalini kurduğu an buydu. Ama o an geldiğinde ne yapacağını bilemedi.

Bir süre sonra uzaktan bir araba görüldü. Araba yaklaştıkça Baran'ın nefesi hızlandı. Kapı açıldı.

İlk inen Zilan oldu.

Zilan'ın yüzü değişmişti. Beş yılın yorgunluğu çizgilere dönüşmüş, gözlerinin altı hafifçe çökmüştü. Ama gözlerinde hâlâ aynı ışık vardı. Baran o ışığı görünce içi bir anda ısındı.

Zilan ona doğru yürüdü. Baran da ona doğru yürüdü. İkisi ortada buluştu.

Beş yılın ağırlığı, o sarılıştta eridi. Zilan'ın gözlerinden yaşlar süzüldü. Baran'ın elleri titredi. Ama ikisi de konuşmadı. Çünkü bazı anlarda kelimeler gereksizdi.

Arabanın diğer kapısı açıldı. Nûdem indi.

Artık küçük bir kız değildi. On iki yaşına gelmişti. Saçları uzamış, yüzü olgunlaşmıştı. Ama gözleri hâlâ aynıydı: Babasıyla ilk görüş gününde cama dokunan o gözler.

Nûdem babasına doğru yürüdü. Baran diz çöktü. Nûdem ona sarıldı.

“Baba,” dedi. Sesi titriyordu. “Geldin.”

Baran kızının saçlarını okşadı. “Buradayım,” dedi. “Artık buradayım.”

Nûdem ağladı. Ama bu kez gözyaşları bir çocuğun acısı değil; bir buluşmanın sevinciydi.

Sonra Rêber indi.

Artık dokuz yaşındaydı. Boyu uzamış, yüzü değişmişti. Ama elinde hâlâ aynı şey vardı:

Tahta kamyon.

Tekerleği bantlı, kasası yamuk, boyası solmuş... Ama Rêber onu hâlâ taşıyordu.

Baran oğluna baktı. Rêber bir süre durdu. Sonra yavaşça yürüdü. Kamyonu babasına uzattı.

“Baba,” dedi. “Tamir eder misin?”

Baran kamyonu eline aldı. Oyunağın ağırlığı, beş yılın ağırlığı gibiydi. Tekerleğe dokundu. Bantı çıkardı. Parçayı yerine oturttu. Kamyonu düzeltti.

Sonra oğluna geri verdi.

“Bak,” dedi. “Artık sağlam.”

Rêber gülümsedi. O gülüş, beş yıl boyunca bir çocuğun içinde sakladığı umudun gülüşüydü.

Baran eve döndüğünde her şey hem tanıdık hem yabancıydı. Evin duvarları aynıydı ama çocukların boyu değişmişti. Mutfak aynıydı ama Zilan’ın yüzündeki çizgiler artmıştı. Koridor aynıydı ama sessizlik farklıydı.

Baran bir süre evin içinde dolaştı. Her köşeye dokundu. Her odada durdu. Sanki beş yıl önce bıraktığı hayatı yeniden bulmaya çalışıyordu.

Zilan ona bir çay koydu. Baran çayı eline aldı. Sıcaklığı avuçlarına yayıldı.

“Artık evdesin,” dedi Zilan.

Baran başını salladı. “Evet,” dedi. “Artık evdeyim.”

O gece, çocuklar uyuduktan sonra Baran masanın başına oturdu. Beş yıl önce yazdığı cümleyi düşündü.

“Her halk kendi kimliğini özgürce ifade edebilmelidir.”

Bu cümle, onun hayatını ikiye bölmüştü. Ama aynı zamanda onu ayakta tutmuştu. Cezaevinde, hücrede, mahkeme salonunda, savcının odasında, hâkimin karşısında... O cümle, onun içindeki insanlığı korumuştı.

Baran kalemi eline aldı. Yeni bir sayfa açtı.

Son cümleyi yazdı.

“Bazı cümleler insanı suçlu yapmaz; bazı cümleler insanı insan yapar.”

Kalemi bıraktı. Defteri kapattı.

Zilan kapıdan ona baktı. “Ne yazdın?” diye sormadı. Çünkü bilmesine gerek yoktu.

Baran başını kaldırdı. Gülümsedi.

“Bir cümlelik dünya,” dedi. “Ve o dünya artık bizim.”

©Alan Lezan ... 01.08.2026